ЗАДАЧИ ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА САМОПОДГОТОВКА

ПО

Структури от данни в програмирането

Калин Георгиев kalin@fmi.uni-sofia.bg

16 януари 2019 г.

Съдържание

1	Лин	неен едносвързан и двусвързан списък	2
	1.1	Представяне на двусвързан списък	2
	1.2	Списъци и сложности	
	1.3	Итератори за линейни СД	4
	1.4	Skip List	4
2	Двоични дървета		6
	2.1	Прости обхождания	6
	2.2	Отпечатване и сериализация	
	2.3	Извличане на нескаларни свойства	
	2.4	Итериране на елементите на двоично дърво	9
	2.5	Представяне на аритметичен израз чрез дърво	9
	2.6	Построяване и модификации на дърво	10
3	Изображения (Марѕ)		15
		HashMap	15
	3.2	TrieMap	
4	Ден	композиране на рекурсивни алгоритми с използване на	
	сте	- · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	19

1 Линеен едносвързан и двусвързан списък

1.1 Представяне на двусвързан списък

```
Възел на линеен двусвързан списък представяме със следния шаблон
на структура:
template <class T>
struct dllnode
  T data;
  dllnode<T> *next, *previous;
};
Освен ако не е указано друго, задачите по-долу да се решат като се
реализират методи на клас DLList със следния скелет:
template <class T>
class DLList
{
  //...
  private:
  dllnode<T> *first, *last;
};
```

Преди да пристъпите към задачите, реализирайте подходящи контруктори, деструктор и оператор за присвояване на класа.

Следните задачи да се решат като упражнение за директно боравене с възлите на линеен двусвързан списък. Функциите (методите) да се тестват с подходящи тестове.

- 1.1. Да се дефинира функция int count(dllnode<T>* 1,int x), която преброява колко пъти елементът x се среща в списъка с първи елемент 1.
- 1.2. Фунцкция dllnode<int>* range (int x, int y) която създава и връща първия елемент на списък с елементи x, x+1, ..., y, при положение, че $x \leq y$.
- 1.3. Да се дефинира функция removeAll (dllnode<T>*& l,const T& x), която изтрива всички срещания на елемента x от списъка 1.

- 1.4. Да се дефинира функция void append(dllnode*<T>& 11, dllnode<T>* 12), която добавя към края на списъка l_1 всички елементи на списъка l_2 . Да се реализира съответен оператор += в класа на списъка.
- 1.5. Да се дефинира функция dllnode* concat(dllnode<T>* 11, dllnode<T>* 12), който съединява два списъка в нов, трети списък. Т.е. concat (l_1, l_2) създава и връща нов списък от елементите на l_1 , следвани от елементите на l_2 . Да се реализира съответен оператор + в класа на списъка.
- 1.6. Да се дефинира функция **reverse**, която обръща реда на елементите на списък. Например, списъкът с елементи 1, 2, 3 ще се преобразува до списъка с елементи 3, 2, 1.
- 1.7. Да се напише функция void removeduplicates (dllnode *&1), която изтрива всички дублиращи се елементи от списъка l.

1.2 Списъци и сложности

Функцията std::clock() от <ctime> връща в абстрактни единици времето, което е изминало от началото на изпълнение на програмата. Обикновено тази единица за време, наречена "tick", е фиксиран интервал "реално" време, който зависи от хардуера на системата и конфирграцията ѝ. Константата CLOCKS_PER_SEC дава броя tick-ове, които се съдържат в една секунда реално време.

Чрез следния примерен код може да се измери в милисекунди времето за изпълнение на програмния блок, обозначен с "...".

- 1.8. За шаблона DLList да се дефинира метод bool find(const T& x), който проверява дали дали x е елемент на списъка или не. Да се напише подходящ тест и да се изследва времевата сложност на метода емпирично.
- 1.9. За шаблона DLList да се реалзиира изтриване на елемент по индекс.

1.10. Да се изпробват поне две различни стратегии за разширяване на динамичен масив (например, увеличаване на размера с 1 и с коефициент). Да напишат подходящи тестове и да се сравнят производителностите на двата подхода емпирично.

1.3 Итератори за линейни СД

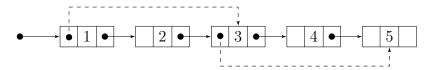
Следните задачи да се решат като упражнение за работа с итератори. Задачите изискват реализация на клас динамичен масив и линеен двусвързан списък и forward итератори за тях. Всяка функциия да се тества с подходящи тестове върху двата вида контейнери. Има ли разлика в проиводителността за някои от тях в зависимост от избора на контейнер?

- 1.11. Да се разшири интераторът на динамичен масив така, че да поддържа оператора за стъпка назад --.
- 1.12. Да се дефинира функция тар, която прилага едноаргументна функция $f:int \to int$ към всеки от елементите на произволен контейнер. Да се дефнира и шаблон на функцията за списък с произолентип на елементите.
- 1.13. Да се напише функция bool duplicates (...), която проверява дали в контейнер има дублиращи се елементи.
- 1.14. Да се напише фунцкия bool issorted (...), която проверява дали елементите на даден контейнер са подредени в нарастващ или в намаляващ ред.
- 1.15. Да се напише фунцкия bool palindrom (...), която проверява дали редицата от елементите на даден контейнер обрзува палиндром (т.е. дали се чете еднакво както отляво надясно така и отдяно наляво).

1.4 Skip List

Разглеждаме *опростена* реализация на структурата от данни Skip List ("Списък с прескачене, СП"). Възелът на линейния едносвързан списък разширяваме с още един указател към следващ елемент:

```
template <class T>
struct lnode
{
```


Фигура 1: Списък с прескачане

```
T data;
lnode<T> *next[2];
};
```

Както и при стандартния едносвързан списък, всеки от елментите на СП съдържа в указателя $\operatorname{next}[0]$ адреса на непосредствения си съсед. Някои от елементите могат да съдържат в указателя $\operatorname{next}[1]$ дреса на друг елемент, намиращ се по-напред в редицата от елементи (вж. Фигура 1). Например, нека имаме СП с n елемента в нарастващ ред. Ако списъкът е построен така, че всеки \sqrt{n} -ти елемент има указател към следващия \sqrt{n} -ти елемент, то търсенето на елемент ще бъде със сложност $O(\sqrt{n})$ на цената на линейно нарастване на необходимата памет. Идеята може да се продължи така, че всеки елемент да може да има и по-голям брой указатели към елементи все по-напред в СП, но за нашите цели ще се ограничим до описания прост СП.

Следващите задачи изискват реализация на клас SkipList с основните му канонични методи и метод за построяване на "бързите връзки". Реализирайте обиновен метод за вмъкване на елементи insert, който вмъква елементи грижейки се само за непосредствените връзки (next[0]), и метод optimize, който построява бързите връзки в списъка след като в него са вмъкнати определен брой елементи.

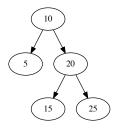
- 1.16. Да се реализира итератор на SkipList така, че да се възползва от "бързите връзки" в списъка. Упътване: при обхождането извършвайте "прескачане" в случаите, в които има бърза връзка и в които няма да отидете твърде далеч напред в списъка. Класът на итератора трябва да се промени, за да позволява конструиране на итератор към конкретен елемент на списъка.
- 1.17. Да се извърши времево измерване на проблема за търсене на елемент в подреден SkipList, както е обяснено в Секция 1.2, и да се изобрази чрез графика. Да се извършат емпирични сравнения на производителността на търсенете със и без оптимизацията.

2 Двоични дървета

2.1 Прости обхождания

```
Възел на двоично дърво представяме със следния шаблон на струк-
тура:
template <class T>
struct btreenode
  T data;
  btreenode<T> *left, *right;
};
Освен ако не е указано друго, задачите по-долу да се решат като се
реализират методи на клас BTree със следния скелет:
template <class T>
class BTree
{
  //...
  private:
  btreenode<T> *root;
};
Преди да пристъпите към задачите, реализирайте подходящи конт-
руктори, деструктор и оператор за присвояване на класа.
```

- 2.1. Да се деифнира метод count на клас BTree, който намира броя на елементите на дървото.
- 2.2. Да се деифнира метод countEvens на клас BTree, който намира броя на елементите на дърво от числа, които са четни.
- 2.3. Да се дефинира метод int BTree<T>::searchCount (bool (*pred)(const T&)) към клас BTree, който намира броя на елементите на дървото, които удовлетворяват предиката pred.
 - Да се приложи searchCount за решаване на горните две задачи.
- 2.4. Да се дефинира метод bool BTree<T>::height (), намиращ височината на дърво. Височина на дърво наричаме дължината (в брой върхове) на най-дългия път от корена до кое да е листо на дървото. Пример. Височината на дървото на Фигура 2 е 3.

Фигура 2: Двоично наредено дърво

- 2.5. Да се деифнира метод countLeaves на клас BTree, който намира броя на листата в дървото.
- 2.6. Да се деифнира метод maxLeaf на клас BTree, който намира найголямото по стойност листо на непразно дърво. Да се приеме, че за типа T на шаблона BTree е дефиниран операторът <.
- 2.7. Нека е дадено дървото t и низът s, съставен само от символите 'L' и 'R' ($s \in \{L, R\}^*$). Нека дефинираме "съответен елемент" на низа s в дървото t по следния начин:
 - Ако дървото t е празно, низът s няма съответен елемент
 - Ако низът s е празен, а дървото t не, то коренът на дървото t е съответният елемент на низа s
 - Ако първият символ на низа s е 'L' и дървото t не е празно, то съответният елемент на низа s в дървото t е съответният елемент на низа s+1 в **лявото** поддърво на t
 - Ако първият символ на низа s е 'R' и дървото t не е празно, то съответният елемент на низа s в дървото t е съответният елемент на низа s+1 в дясното поддърво на t

Пример. За дървото от Фигура 2, съответният елемент на празния низ е 10, на низа "RL" е 15, а "RLR" няма съответен елемент.

Да се дефинира метод T& BTree<T>::getElement (const char *s), който намира съответния елемент на низа s. Какво връща методът в случаите на липса на съответен елемент е без значение.

2.2 Отпечатване и сериализация

2.8. Да се дефинира метод void BTree<T>::prettyPrint (), отпечатващ дървото на конзолата по следния начин: (1) всеки наследник е вдясно от родителя си, (2) елементите на еднакво ниво в дървото се отпечатват на еднаква колона от екрана, (3) десните наследници са на предишен ред от родителя си и (4) левите наследни са следващ ред спрямо родителя си.

Например, дървото от Фигура 2 би изглеждало по следния начин (включени са номерата на редовете на конзолата):

1: 25 2: 20 3: 15 4: 10 5: 5

2.9. Да се дефинират методи за сериализация и де-сериализация на двоично дърво, като се използва "Scheme формат".

Представяне на двоично дърво в "Scheme формат" наричаме еднозначно текстово представяне на структурата от данни, образувано по следните правила:

- Празното дърво се прдставя с низа "()"
- Нека е дадено дървото t с корен x, ляво поддърво t_l и дясно поддърво t_r . Ако s_l е представянето в "Scheme формат" формат на t_l , а s_r е представянето в "Scheme формат" на t_r , то низът " $(x s_l s_r)$ " е представянето на дървото t, кдето "x", " s_l " и " s_r " са съответните низове.

Например, дървото от Фигура 2 се представя по следния начин:

(10 (20 (25 () ()) (15 () ())) (5 () ()))

2.3 Извличане на нескаларни свойства

2.10. Да се реализира метод std::vector<T> BTree<T>::listLeaves () намиращ списък със стойностите на листата на дървото.

2.11. Да се дефинира метод std::string BTree<T>::findTrace (const T& x). Ако x е елемент на дървото, функцията да връща следата на x (според дефиницията на "следа", обсъдена на лекции). Ако x не е елемент на дървото, функцията да връща низа "".

Пример: За дървото от Фигура 2, следата на елемента със стойност 25 е "RR".

2.4 Итериране на елементите на двоично дърво

2.12. Да се дефинира оператор T& BTree<T>::operator[](int i), който намира *i*-тият пореден елемент на дървото при обхождане коренляво-дясно.

Пример: За дървото от Фигура 2, елементът с пореден номер 0 е 10, с номер 1 е 5, с номер 2 е 20 и т.н.

2.5 Представяне на аритметичен израз чрез дърво

2.13. Нека е даден израз, построен по правилата на следната граматика:

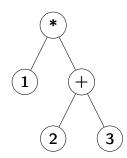
```
<expression> ::= <digit> | (<expression><operator><expresson>)
<digit> ::= 1..9
<operator> ::= + | - | * | /
```

Да се реалзира метод на клас BTree<char>, void parseExpression (std::string s), който по правилно построен израз, записан в низа s, създава двоично дърво от символи, представящо израза по следното правило:

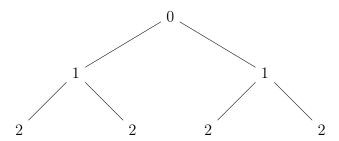
- Ако изразът е от типа "х", където х е цифра, то съответното му дърво е листо със стойност символа х.
- Ако изразът е от типа "(<израз 1><ор><израз 2>)", то съответното му дърво има като стойност на корена символа на съответния оператор, ляво поддърво, съответно на <израз 1> и дясно поддърво, съответно на <израз 2>.

Дървото на Фигура 7 съответства на изарза (1*(2+3)).

2.14. Да се реализира метод double BTree<char>::calculateExpresisonTree (), който намира стойността на израз, построен от решението на предишната задача.

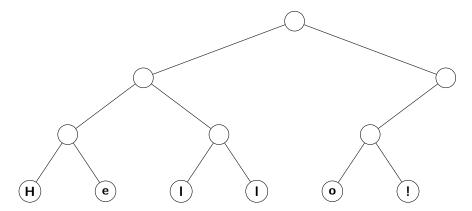
Фигура 3: Дърво на израза (1*(2+3)).

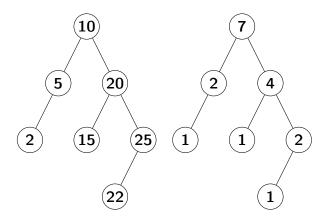
Фигура 4: Идеално балансирано двоично дърво с височина 3

2.6 Построяване и модификации на дърво

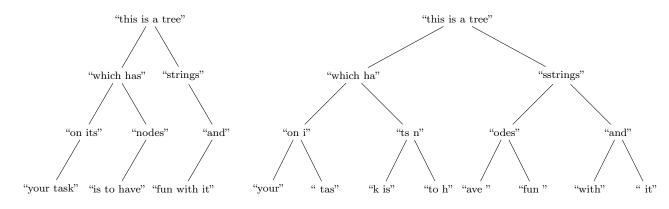
- 2.15. По дадено число h да се построи идеално балансирано двоично дърво с височина h. Стойността на всеки от елементите на дървото да е равна на нивото, в което се намира елемента (вж. Фигура 4).
- 2.16. Нека е даден символен низ s с дължина n. Нека h е такова, че $2^h \geq n > 2^{h-1}$ (минималната височина на двоично дърво, което има поне n листа в последното си ниво). Да се дифинира функция, която по даден низ s построява двоично дърво от символи с височина h, такова, че низът s е разположен в листата на дървото, четени от ляво надясно. Възлите на дървото, които не са листа, да съдържат символа интервал. Вж. Фигура 5
- 2.17. Стойността на всеки възел V в дадено двоично дърво от числа да се замени с броя на всички елементи на поддървото, на което V е корен. Вж. Фигура 6. При операцията всеки от възлите да бъде посетен най-много веднъж!
- 2.18. Дадено е дърво с низове по върховете. Дървото да се балансира по следния начин:
 - а) Резултатното дърво има същия брой нива като изходното.

Фигура 5: Дърво, в чиито листа е разположен низът "Hello!"

Фигура 6: Примерно дърво и същото дърво, стойностите на чиито възли са заместени с размера на съответното им поддърво

Фигура 7: Примерно дърво от низове преди и след балансирането

- б) Всяко k-то ниво на резултатното дърво да съдържа точно 2^k елемента (считаме, че коренът е на ниво 0).
- в) Нека s_k е низът, получен при конкатенацията на всички низове на ниво k на изходното дърво, обхождани от ляво надясно. Нека дължината на низа s_k е n_k символа. i-тият пореден елемент на нивото k в резултатното дърво да съдържа i-тата поредна последнователност от $\lceil n_k/2^k \rceil$ на брой символи на s_k , освен най-десния, който съдържа последните "останали" символи от s_k . Т.е. s_k да се "раздели" поравно между елементите в резултатното дърво.

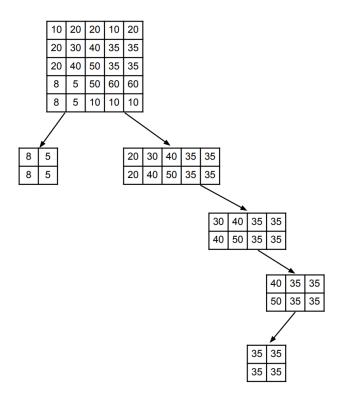
На Фигура 7 са илюстрирани примерно изходно дърво и резултатът от балансирането му по горното правило. Всички елементи на ниво 1, освен последния, съдържат по $8 = \lceil 16/2 \rceil$ символа. Всички елементи на ниво 2, освен последния, съдържат по $4 = \lceil 14/4 \rceil$ символа и т.н.

Упътване: предварително намерете вектора $(s_0, s_1, ..., s_{h-1})$ и го използвайте за балансирането.

- 2.19. Нека е дадена матрица от цели числа $A_{M\times N}$ с елементи $(a_{i,j})$. "Лява" подматрица на A наричаме такава подматрица $A'_{M'\times N'}$ на A, всеки елемент на която е по-малък от $a_{0,0}$. "Дясна" подматрица на A наричаме такава подматрица $A'_{M'\times N'}$ на A, всеки елемент на която е по-голям от $a_{0,0}$. По дадена матрица A да се построи двоично дърво T със следните свойства:
 - Коренът на T съдържа матрицата A.
 - Нека v е произволен възел от дървото T, съдържащ матрица X. Ако X има поне една лява подматрица с размер поне 2×2 , то левият наследник на X съдържа най-голямата (по брой елементи) лява подматрица на X. Ако има повече от една лявва подматрица с максимален брой елементи, то левият наследник на v е произволна една от тях. Ако X няма лява подматрица с размер поне 2×2 , то v няма ляв наследник.
 - Аналлогичното свойство за десния наследник на v и най-голямата дясна подматрица (подматрици) на X.

На Фигура 8 е изобразено едно такова дърво.

а) Да се избере подходящо представяне на матрици и на двоично дърво с матрици по върховете.

Фигура 8: Наредено дърво от матрици

- б) Да се дефинира функция за построяване на дърво по горното правило по дадена матрица за корена му.
- в) Да се отпечата дървото чрез Graphviz. Повече информация за отпечатване на матрици като елемент на дървото може да се намери в документацията на Graphviz.

3 Изображения (Марѕ)

HashMap 3.1

Следнитте задачи са базирани на проста реализация на хеш таблица с отворено адресиране:

```
template <class KeyType, class ValueType>
class HashMap;
Редовете в хеш таблицата са елементи от структурата:
template <class KeyType, class ValueType>
struct TableElement
{
  KeyType key;
  ValueType value;
  TableElement<KeyType,ValueType> *next;
}
Самата хеш таблица е предтавена с член данната на класа HashMap
```

TableElement<KeyType, ValueType> **table.

- 3.1. Да се дефинира метод HashMap::efficiency(), който изчислява ефективността на хеш таблицата като отношението $\frac{all-coliding}{all}$, където coliding е броят на ключовете, записани при колизия, а all е броят на всички записани ключове.
- 3.2. Да се дефинира оператор << за клас НаѕһМар, който отпечатва в поток всички двойки ключ-стойност в Хеш таблицата.
- 3.3. Да се напише програма, която въвежда от клавиатурата две текста с произволна големина t_1 и t_2 . Програмата да извежда броя на всички срещания на думи в t_2 , които се срещат и в t_1 .

Пример: за следните текстове

In computing, a hash table (hash map) is a data structure used to implement an associative array, a structure that can map keys to values. A hash table uses a hash function to compute an index into an array of buckets or slots, from which the correct value can be found.

И

Ideally, the hash function will assign each key to a unique bucket, but this situation is rarely achievable in practice (usually some keys will hash to the same bucket)

Този брой е 10, съставен от думите the (2 срещания във втория текст), a (1 срещане), hash (2), function (1), to (2), is (1), keys (1).

3.4. Да се напише програма, която въвежда от клавиатурата две текста с произволна големина t_1 и t_2 . Програмата да извежда броя на уникалните думи в t_2 , които се срещат и в t_1 .

Пример: за двата текста от предишната задача, този брой е 7, съставен от думите the, a, hash, function, to, is, keys.

3.5. Да се напише програма, която прочита от входа даден текст с произволна големина и намира такава дума с дължина повече от 3 букви, която се среща най-често в текста. Пример: за текста

In computing, a hash table (hash map) is a data structure used to implement an associative array, a structure that can map keys to values. A hash table uses a hash function to compute an index into an array of buckets or slots, from which the correct value can be found.

Най-често срещаната дума е *hash*.

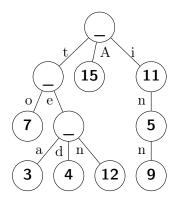
- 3.6. От клавиатурата да се въведе цялото положително число n, следвано от $2 \times n$ цели положителни числа $a_1, b_1, a_2, b_2, ..., a_n, b_n$. Програмата да печата на екрана "Yes", ако изображението, дефинирано като $h(a_i) = b_i, i = 1, ..., n$ е добре дефинирана функция. Т.е. програмата да проверява дали има два различни индекса i и j, за които е изпълнено $a_i = a_j$, но $b_i \neq b_j$.
- 3.7. Да се дефинира метод

void map ([подходящ тип] f)

на хеш-таблицата, който прилага функцията **f** над всички стойности в хеш-таблицата.

3.2 TrieMap

Следнитте задачи са базирани на проста реализация на речник (map) с ключове - символни низове и произволен тип на стойностите чрез префиксно дърво (Trie). Вж. Фигура 9. Възлите в дървото съдържат указател към стойността на key-value двойката, а по дъгите на дърво-

Фигура 9: TrieMap, съдържащ двойките to:7, tea:3, ted:4, ten:12, A:15, i:11, in:5 и inn:9.

то са записани поредните букви от ключовете. Стойността е nullptr за междинните възли, които не съответстват на записан ключ. Наследниците на всеки възел са представени чрез std::map<char,TrieNode*> или някаква друга структура, която позволява наследникът да се "анотира" с буква:

template <class ValType> struct TrieNode

- 3.8. За клас Trie да се разработи приятелски клас TrieUtilities, който да реализира методи за:
 - Намиране на височината на дървото.
 - Намиране на дължината на най-дългия ключ, записан в дървото.

- Намиране на броя на записаните стойности в дървото.
- Намиране на броя на буквите на латинската азбука, които *не учстват* в никой ключ на дървото.
- 3.9. Да се разработи оператор за индексиране ([]) на Trie, който да работи за четене и писане на ключове.
- 3.10. Да се дефинира итератор за Trie, позволяващ обхождането на ключовете му в нарастващ ред относно лексикографската наредба.
- 3.11. Да се реализира отпечатване на **Trie** в **dotty** формат.

4 Декомпозиране на рекурсивни алгоритми с използване на стек

<u>Упътване</u>:Решете задачите с рекурсия и след това преобразувайте решението в решение със стек.

4.1. (*)Да се дефинира функция за намиране на стойността на полинома на Ермит Hn(x) (х е реална променлива, а п неотрицателна цяла променлива), дефиниран по следния начин:

$$H_0(x)=1$$
 $H_1(x)=2x$ $H_n(x)=2xH_{n-1}(x)+2(n-1)H_{n-2}(x), n>1,$ за дадени n и x с използване на стек.

4.2. Нека е дадена абстрактна шахматна дъска с размери $n \times n$, $4 \le n \le 8$ и число k, $0 \le k \le n$. Казваме, че разположени на дъската k коня образуват "валидна конфигурация", ако никоя фигура не е поставена на поле, което се "бие" от друга фигура според съответните шахматни правила.

Да се дефинира клас KnightConfig, представящ "конфигуратор" на шахматни коне. Конструкторът на класа инициализира конфигуратора с числата n и k. Класът позволява "обхождането" една по една на всички валидни конфигурации за дадените параметри, по подобие на forward итератор на структура от данни. Класът да притежава следните методи:

• void KnightConfig::printCurrentConfig(): Отпечатва текущо намерената конфигурация. Пример за отпечатана конфигурация с n=5, k=2:

• void KnightConfig::findNextConfig(): Намира следваща конфигурация.

- bool KnightConfig::noMoreConfigs(): Показва дали всички възможни конфигурации са вече изчерпани.

Да се дефинира клас HanoyPlayer със следните методи:

- Конструктор с параметър, указващ броя дискове върху лявото колче за началното състояние на играта.
- Metog bool final(), който показва дали играта е достигнала финанлно състояние (т.е. всички дискове са на дясното колче).
- Mетод makeMove(), който извършва един ход от играта.
- Metog printBoard(), който отпечатва текущото състояние на игровата дъска, например по следния начин:

2 3 1 5 * 4

На примера е изобразено състояние на играта, при което на лявото колче има три диска - с размери 5, 3 и 2, на средното колче няма дискове, а на дясното има два диска - с размери 4 и 1.

Литература